

Aktiv Pensjonstid

Nr. 4 - 4. kvartal 2003 - 14. årgang

De har vært gift i 65 år.

Se artikkel side 14

Adventistene og de "utenforst ende

Øivind Gjertsen

Vi syvendedags adventister er på mange måter annerledes enn andre kristne. Min egen bakgrunn som adventist gjorde meg til en såkalt "utenforstående" blant andre mennesker. Jeg var ikke riktig en del av det miljøet jeg levde i, på skole og i gaten hvor jeg bodde. Som gutt opplevde jeg å bli kalt for jøde fordi jeg helholdt sabbaten i motsetning til kameratene som holdt søndagen. Ved juletider sto jeg i en krok i gymnastikksalen på skolen mens de andre elevene gikk rundt juletreet og sang julesanger. Når de andre barna hadde religionsundervisning hadde jeg "fri". På feriekoloni om sommeren var det viktig for meg å unngå "uren" mat. Oppveksten og skolegangen var preget av at jeg og mine venner i menigheten vår ikke egentlig hørte til i skolemiljøet. Vi ble også opplært hjemme om "ikke å gå i selskap med ikke-adventister", selv om de var kristne. Vi "visste" at de ikke hadde den rette lære, og vi trodde at bare adventister ville bli frelst når Jesus kom.

Egentlig var det bare i menighetslivet vi følte oss trygge og tilfredse. På sabbat-skolen lærte vi å gi til misjonen i Afrika og andre fjerne steder. På juniormøter fikk vi en trening tilsvarende det andre barn og unge lærte i "speideren". Men vi var ikke speidere. Vi var misjonsvolontører eller juniorer. Vår oppgave var å bringe adventbudskapet til hele verden "i denne slekt". Vi trodde enden var nær og at Jesus ville komme snart. Kanskje vi aldri ble voksne? Vi var i menigheten og

vi hadde det godt i vårt eget fellesskap, langt borte fra de utenforstående. Vi var Guds eiendomsfolk og var et spesielt (peculiar) folk. For andre mennesker var vi nok svært så pekuliære eller merkelige. De visste at vi holdt søndag på lørdag og at vi ikke spiste flekk. Ellers var det ofte fint lite de visste om oss. For dem var også vi utenforstående. Som unge voksne nektet vi å bære våpen og ble sivilarbeidere alle sammen, ja, bortsett fra legene blant oss. De hadde på en måte fribrev til å ta vanlig militærtjeneste og tok vel også våpentrening. Kunne kanskje være nyttig

Adventistsamfunnet sto i mange år utenfor det kristne fellesskap i våre nordiske land. Da John G. Matteson begynte virksomheten i Kristiania varte det ikke lenge før han hadde provosert så sterkt at det gikk ut en "Appel til sjelehyrderne" om å stoppe denne farlige virksomheten. Han ble nektet forsamlingslokale og dette førte til at vi fikk Akersgaten 74. Dette ble hva en ikke-adventist en gang karakteriserte som "adventistenes høyborg", og fra dette sted drev vi våre forskjellige former for virksomhet med trykking av bøker, behandling av syke, offentlig forkynnelse av adventbudskapet, menighetsliv med sabbat-skole, gudstjenester og andre aktiviteter.

Slik var det også i våre andre menigheter landet over. På mange måter hadde vi det veldig godt i menighetens liv, og vi bygde opp en menighet av trofaste kristne som på en forbilledlig måte var opptatt av

arbeidet og av hverandre. Men forholdet til andre som hadde en annen tro og en annen livsanskuelse var vel ofte preget av en forholdsvis kjølig front. Riktignok søkte vi gjennom den offentlige forkynnelsen å komme andre mennesker i møte med vårt budskap, men summen av det hele var vekst av menigheten uten at vi virkelig lyktes. Dette tilskrev vi mange forhold. Isolasjon var med noen unntak resultatet.

Noen ønsket kontakt med andre troende, og en del av våre ledere hadde bl.a. kontakt med det som den gang kaltes Dissentertinget. Denne organisasjonen skrev vi om i "Aktiv Pensjonstid" nr.2 i 2000. Den ble opprettet ved begynnelsen av 1900-tallet. Vi var med fra stiftelsen den 19. november 1902 og frem til vi trakk oss ut i 1923. Kjente adventistledere som Erik Arnesen, C. Bergersen, Bergstrøm, H. Jespersen, A. G. Kristensen, John Lorntz, O. Røst, C. M. Scott, Chr. Tobiassen og Chr. Torp tok del.

Adventistene tok altså del i det første arbeidet med forberedelsen av Dissentertinget, men trakk seg dessverre ut av dette samarbeidet. Årsaken var at ifølge § 3 i statuttene forpliktet tinget seg til å holde seg borte fra dogmatiske spørsmål så vel som fra politikk. Da det fremkom forslag om strengere lover for søndags- helligholdelse, protesterte vi og meldte oss ut. Forslaget om innskjerpelse av søndags-helligholdelse bygde på en økende aktivitet av skytterlag og fotballag om søndagen. Man ville frede søndagen fullstendig. Vår utmeldelse var med til å isolere oss fra andre kristne.

I senere år hadde vi innen menigheten en diskusjon om den såkalte "ordning" av menighetene. Noen av oss ønsket ingen

ordning. Andre så åpenbare fordeler. Vi ville få offentlig godkjenning med tilbakebetaling av den kirkeskatt vi hadde bidratt med over skatteseddelen. Våre predikanter/forstandere ville få rett til å forrette ved vielser m.m. Striden blant oss og blant misjonsarbeiderne var til tider hard, men samfunnet ble etter hvert "ordnet" og vi fikk åpenbare rettigheter som ikke har hindret oss i vårt arbeid. Bl.a. vil jeg tro at vesentlige tilskudd til samfunnets drift av skoler m.m. bygger på at vi ble et "godkjent" kirkesamfunn.

Vi har gjennom årene ønsket en nærmere kontakt med Dissentertingets arvtager Frikirkerådet. Nå ble situasjonen den at noen av rådsmedlemmene ikke ønsket kontakt med oss. De ville ikke gi oss adgang. Krefter i vår egen midte ønsket fortsatt så liten kontakt som mulig. Vi hadde "intet å lære av Babylon". Imidlertid ble det i mai 2002 sendt søknad om obseratørstatus. Dette ble innvilget og vi kunne nå delta i styremøter og årsmøter, men uten stemmerett. I februarnummeret av "Adventnytt" leser vi at søknad om fullt medlemskap er sendt Frikirkerådet. Dette er en positiv utvikling.

Som adventister har vi et meget sterkt ønske om å nå andre mennesker med vårt budskap. Vi fryder oss når noen tar imot budskapet og blir en del av menigheten. Når vi de seneste år har sett en formidabel menighetsvekst, særlig i den tredje verden, svulmer våre hjerter. Vi fryder oss over at vi på verdensbasis er blitt et kirkesamfunn med mer enn 20 millioner dømte medlemmer, i tillegg til barn og unge i menigheten. Videre vekst er avhengig av mange formål, og brennende hjerter for saken er av stor betydning. Vi trenger også å be Herren om klokskap og visdom når vi møter våre medmennesker. Vi har så mye å gi dem: Vår tillit til at Jesus ved sitt komme vil sette strek og opprette en ny orden i en ny verden. Vi har et nett av gode regler når det gjelder den kristnes daglige liv, innen tro og innen helse, i forholdet til andre mennesker. Men for at vi skal nå andre mennesker kreves det som nevnt bl.a. visdom.

Mangel på visdom blant oss har skapt fiender, og det skal mye til for å nøytralisere dem som i uforferdet tro tilsatt manglende forståelse av hvordan man i respekt mot andres tro skal fremme vår egen tro. Mangel på klokskap ble demonstrert av en gruppe adventister under et møte i the World Council of Churches (WCC). De kom seg inn i forsamlingssalen utrustet med heliumsballonger som ble nyttet til å løfte et banner høyt i salen med et budskap hvor de i Adventistsamfunnets navn fordømte den katolske kirke og anklaget WCC for å samarbeide med Romerkirken. Det tok en halv time for ledelsen av konferansen å ordne opp i dette. Heldigvis tok vår venn dr. B.P. Beach del i møtet og han lyktes i å snu den skammelige atferd til noe positivt for vårt samfunn.

Jeg er glad for den kontakt vi søker å ha med andre kristne. Dette er i tråd med de råd vi har fått gjennom Profetiens ånd. Vi har feilet når vi har unnlatt å følge de guddommelige rådene vi har fått. Der vi fulgte dem, lyktes vi. Vi må vise respekt for andres tro. Og vi må ha folkeskikk når vi påtaler andres feil. Arroganse er ingen god partner i slikt arbeid. Vi oppnår bare å gjøre som disippelen Peter gjorde i et opprømt øyeblikk: Han hogg øret av "fienden".

Vi har på flere områder hatt god kontakt med andre troende i de seneste år. Jeg tenker med glede og takknemmelighet på den kontakt vår tidligere unionsformann Rolf H. Kvinge har hatt med en rekke fremstående kirkeledere i Norge. Han var i 8 år medlem av styret i Det Norske Bibelselskap. Tidligere var han medlem av representantskapet. På en forbilledlig måte fant han venner i denne forsamlingen av bibel-lærde. Hans råd får følger for bibeloversettelser, og holdningen til oss adventister har endret seg gjennom hans vitnesbyrd. Som en forening har vi gjennom årene bevilget mange tusen kroner til trykking av bibler. Slike prosjekter ønsker vi å støtte også i fremtiden. Dette bidrar til å øke andres respekt for oss som troende.

Vi har lært at andre kristne også er Guds barn. Vi har et budskap til dem og alle andre vi møter: Adventbudskapet. Samtidig som vi i dagene foran oss skal bevare vår egen identitet som adventister, må vi vitne for menneskene omkring oss -- ikke i uforstand, men i en inkluderende kristen ånd. Når vi viser hverandre omsorg og i kristen ydmykhet formidler vår tro, vil mange ta i mot det siste nådebudskapet og bli med hjem.

TELEFON TJENESTEN

Styret i Pensjonistforeningen drøftet for en tid siden behovet for kontakt med foreningens medlemmer, særlig eldre enslige, som noen ganger savner kontakt med andre adventister. Vi ba Kåre Kaspersen og Rolf H. Kvinge om å samarbeide i en kontakttjeneste for våre eldre. Kåre Kaspersen og Rolf Kvinge vil nå stå til tjeneste, personlig og i å finne andre eldre predikanter og seniorsøsken som kan gi telefonisk sjelesorg til eldre og dessuten besøke slike som ønsker et personlig besøk.

Vi forstår den ensomhetsfølelse noen får når en av deres nærmeste faller fra, eller når noen blir alene av andre årsaker. I denne forbindelse ønsker vi å si: Du kan komme i en situasjon hvor du blir enslig, men dette behøver ikke å bety at du blir ensom. Enslig, men ikke ensom. Menigheten ønsker å hegne om sine medlemmer og vi i Pensjonistforeningen ønsker med dette å understreke at vi ønsker å ta ansvar.

Du som er alene og føler at du makter det: Ta kontakt med andre i menigheten. Til våre menighetsmedlemmer sier vi: Glem ikke de enslige! En av våre enslige eldre fortalte nylig om en situasjon hvor han på en såkalt "potluck" i sin menighet ble sittende nesten helt alene. Andre kom og "lånte" stoler fra det bordet hvor han satt. Så ble hen en stund sittende alene. Heldigvis kom det to andre og slo seg ned der vedkommende satt. Så var han ikke ensom lengre.

Det er smertefullt å bli alene, men forferdelig å bli ensom. Det skjer i verden

omkring oss, men må aldri skje i menigheten. La oss ta vare på hverandre!

Noter deg følgende adresser/telefonnumre:

Kåre Kaspersen

Telefon: 69 22 34 22, mobil 907 59356

E-mail: kaare.kaspersen@c2i.net

Adresse: Heia, 1890 Rakkestad

Rolf H. Kvinge

Telefon: 69 28 02 22, mobil 916 21047

E-mail: rolf.h.kvinge@adventist.no

Adresse: Saltnes Haveby 8, 1642 Saltnes

Med brorshilsen og på vegne av Pensjonistforeningen

Rolf H. Kvinge

FRA DE HARDE

Hva min bror fortalte

Av Gunnar Myrmo

Etter hvert som årene går blir det til at en oftere blar i minnenes bok. Og det er vel slik med oss alle at den boken har både lyse, gode minner fra tiden som svant, men der finnes også de mørke, dystre skyggene. For den oppvoksende slekt og kanskje også for dem som har lagt de første år av voksentiden bak seg, er nok det å nevne de "harde trettiårene", noe som virker nokså fjernt og uforståelig. Men for den som har opplevd og erfart den tiden, er det realiteter som aldri kan forsvinne.

Med oppvekst gjennom hele trettitallet kan jeg selvsagt erindre mange ting. Vi var direkte fattige selv om vi aldri sultet. Det var jo særlig klær og skotøy det kunne være problemer med å skaffe. Pengene var få og små fordi det var sparsomt med arbeid. Og var det arbeid å få, var betalingen svært dårlig. Det hendte det ble satt i gang nødsarbeid til 30 øre timen! Far var fisker av yrke, men vi hadde også et lite småbruk hvor vi til vanlig hadde ei ku og 4-5 sauer. Disse dyrene var meget verdifulle for oss. Jeg kan ennå huske fra den tidligste barndom at vi savnet en voksen sau da vi samlet sauene om høsten. Min far gikk dag etter dag langt ut over høsten og lette, men sauen ble aldri

funnet. Det var et smertelig tap for oss. Om det så var godt fiske enkelte år -- hva hjalp det når prisene var så lave? Lofotskreien ble betalt med 6-6,5 øre pr. kilo!!

Min bror Petter som er en god del år eldre enn meg, opplevde nok den harde tiden på en enda barskere måte. Han og Reidun ble gift sommeren 1938. De var da nylig blitt medlemmer av menigheten. Alf Lohne kom til Hadseløya og hadde møtevirksomhet på Melbu 1937-39. Selv i disse vanskelige årene var det mange som ble døpt, deriblant min bror og hans kone. Det gjorde ikke arbeidssituasjonen noe bedre når en skulle ha fri på lørdag og store deler av fredag i vinterhalvåret.

Det jeg nå forteller er bruddstykker fra et strevsomt liv som er levd i troskap mot den overbevisning som ble fulgt.

Vinteren 1938 var min bror Petter med sin far på Lofotfiske. Fisket foregikk for dem med "juksa" -- håndsnøre. Det var til å begynne med lite fisk, men etter hvert tok fisket seg opp. En dag minnes min bror at de hadde så mye fisk at fribordet på båten var nesten uforsvarlig lite. Da sesongen var over, var oppgjøret på om lag 600 kroner. Det var nesten ubegripelig at flere måneders hardt arbeid kunne gi så lite penger! Min bror skulle gifte seg om

TRETTIÅRENE

sommeren, og han ba far om 50 kroner. Han skulle nemlig kjøpe seg dress til bryllupet. Han fikk disse pengene og gikk til en butikk på stedet der i Lofoten. Der fant han en dress han kunne bruke til formålet, men den kostet 80 kroner. Men handelsmannen slo av til 70 kroner. Min bror sa da som sant var at han hadde arbeidet hele vinteren og han hadde bare 50 kroner. Og han måtte ha 5 kroner til et spesielt bruk, så han hadde da bare 45 kroner til dressen. Det hele virket så formålsløst, så han gikk mot døren. Da var det handelsmannen kalte ham tilbake og han fikk dressen for 45 kroner. De 5 kronene gikk med til skyss til kirken der bryllupet sto -- startkapitalen for brudeparret var simpelthen 0 kroner!

På andre siden av Hadsselfjorden, på Fiskebøl, bodde en adventist som hette Olaf Nilsen. Han hadde et gårdsbruk som var såpass stort at han også hadde hest. Det triste skjedde da i 1939 at en av søn-

nene til bror Nilsen døde, og han manglet en mann til fisket. Min bror fikk spørsmål om han kunne tenke seg å være med. Petter reiste så med hurtigruten til Svolveær. Derfra måtte han ta lokalbåten til Nusfjord hvor bror Nilsen lå. Min bror hadde ingen penger til å ta inn for natten, så han måtte gå ute i Svolveær hele den kalde vinternatten!

Båten til bror Nilsen var ikke stor, det var bare fire mann om bord. Så trekking av line og annet arbeid om bord måtte foregå med håndkraft. Nå var det slik at under setting av linene var det ikke til å unngå at disse ble satt over hverandre. Når så bruket ble trukket, måtte de kappe den fremmede linen og skjøte den sammen igjen når de hadde fått klar sitt eget bruk. Da var det vanlig å forsyne seg med fisken på de nærmeste krokene på den fremmede linen. Det gjorde aldri bror Nilsen. Han satte fisken tilbake på anglene, og dette ble han kjent for av fis-

kerne ellers. Han hadde nemlig en spesiell måte å sette fisken tilbake på. Og hans ærlighet ble belønnet med at han senere fikk fisk fra nabobåten.

Det var også en kilde til forundring at denne lille "adventistbåten" fisket så godt. "Hvordan kan det gå til at dere som ikke fisker på lørdag og delvis ikke på fredag, kan greie dere så godt?" ble han en gang spurt av en annen fisker. Det var da bror Nilsen ba mannen bli med bort til vinduet. "Se på disse fjellene. Tror du ikke han som har skapt disse mektige fjellene kan velsigne oss når vi følger og tjener ham?" var svaret.

De neste årene var det vel bare fra hånd til munn for Petter og Reidun. Han drev mye med hjemmefiske og Reidun laget de deiligste fiskekaker som ble solgt for fem øre stykket. Så kom krigen i 1940 og et par år senere ble filetfabrikken på Melbu bygd. Det var som sagt veldig vanskelig å få arbeid, men til slutt lyktes det Petter å få forefallende arbeid på anlegget. Det fantes gode mennesker med velvilje, og min bror møtte noen slike. Da så produksjonen kom i gang på fabrikken, kom han inn som filetskjærer. Og for å si det rett ut: Han ble den flinkeste skjæreren på

anlegget! Ved kontroller av skjærerne hendte det seg at Petter Myrmo ble valgt ut til prøveskjærer mens kontrollørene sto og så på. Det var visstnok ikke populært blant andre skjærere at adventisten ble valgt til dette! Når det så hendte at det kom båter med fisk etter dager med stillstand, ble min bror alltid budsendt.

Vi har snakket mange ganger om hvor mye fisk han egentlig må ha filetert gjennom de årene han arbeidet. Det må ha vært et kjempeberg! Og hans Reidun var også i arbeid på filetfabrikken som pakkerske -- hun fikk ord på seg for å være den raskeste av alle pakkerskene. I tillegg hadde min bror det lille gårdsbruket å ta vare på. Så det ble nok ikke mange ferier og fristunder gjennom alle disse arbeidsårene.

Jeg tror ikke andre enn de menn og kvinner som virkelig har opplevd de harde tidene både på kropp og sjel, kan forstå hva dette innebar. Men ett er sikkert: Gjennom det alt sammen var det En som var med og gav sin hjelp og sin velsignelse. Og det valg som dengang ble tatt om å følge den veien som ble klar -- veien med Ham som eier lønnen og evigheten -- har stått fast gjennom alle år.

*Aktiv Pensjonstid
ønsker alle en god jul
og et godt og
helsebringende nytt år*

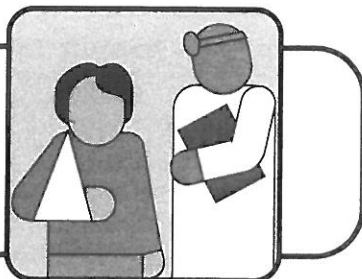

*I sofaen fra venstre: Aslaug Åsheim, Ruth Jordahl, Gudny Guleng.
Stående bak fra venstre: Maj-Britt Fønnebo (ikke enke), Randi Dyresen, Sigrid Willan, Elna Lie,
Lilleba Torjussen, Marthe Hogganvik, Cathy Berger, Ågot Opsahl.*

ET POPULÆRT TREFF

Vivian Hagen fikk en god ide: Hun ønsket å samle eldre misjonsarbeider-enker hjemme hos seg en søndag i oktober. En telefonrunde med varme invitasjoner førte til at en stor del av enkene etter avdøde misjonsarbeidere fikk en veldig koselig sammenkomst hjemme hos Odd og

Vivian Hagen i Oslo. Blant de eldre enkene kunne Lillian Jordal, Pattie Bjaanes, Kezia Lind og Edel Reichelt dessverre ikke være med. Bildet viser den glade forsamling. Dette er et eksempel til etterfølgelse og kan kopieres også for andre grupper innen menigheten.

WHIPLASH - NAKKESLENGSKADE

Whiplash kan oversettes med «piskesnert», og beskriver egentlig en skademekanisme eller den bevegelsen nakken utsettes for i en ulykke. Den klassiske situasjonen er påkjørsel bakfra mens man står og venter i et lyskryss.

Nakken er den mest fleksible delen av ryggraden. Den er bygget slik at hodet kan snus i omtrent alle retninger. Men fleksibiliteten gjør også dette området ekstra utsatt for skade.

Det er tre hovedformer for skade som kan oppstå i en nakkeslengskade: Muskelskade, nerveskade og leddskade kan oppstå når muskler og nerver i nakken blir overstrukket. Likevel kjenner man ikke til akkurat hva skadene består i hos dem som får kroniske plager.

Whiplash er en såkalt aksellerasjons-decellerasjons-skade.

Idet påkjørselen skjer, dyttes brystkassen og skuldrene fremover raskere enn nakken og hodet, fordi nakken er forbundet fleksibelt til resten av kroppen. Nakken og hodet blir hengende etter, og blir raskt slengt bakover, for i neste sekund å slenges fremover igjen. (Derav «piskesnert»). Kroppen og nakken med hodet blir altså dratt i hver sin retning under kollisjonen, og dette fører til en skarp bøyning og en kraftig belastning på et lite område i nakken, kanskje bare over

ett eller to små ledd i nakken. Hvert år er det omkring 2000 nye tilfeller av nakkeslengskader forårsaket av biluhell i Norge

Hva er de vanligste symptomene?

- * Smerter i nakken med stivhet i musklene.
- * Hodepine
- * Svimmelhet
- * Smerter som kan stråle ut i kjeve, skuldre og armer.
- * Synsforstyrrelser
- * Engstelse / depresjon

Dette er symptomer som som oftest oppstår umiddelbart eller kort tid etter ulykken.

Hvordan stilles diagnosen?

Ved en nakkeslengskade bør en lege alltid oppsøkes. Dette har ikke minst betydning hvis det blir snakk om utbetaling fra forsikringselskap.

Diagnosen stilles på en typisk sykehistorie, med en typisk skademekanisme. For øvrig bør det gjøres billedundersøkelser for å se om det er brudd i nakken eller avrevne bånd og ligamenter.

Hvilken behandling er det for whiplash?

Behandlingen for en nakkeslengskade er i første omgang rettet mot symptomene. Smertestillende og «muskelbetennelsehemmende» (antiflogistiske) medikamenter og / eller fysioterapi (ultralyd, varme, massasje). Forsiktig bevegelsesterapi. Det er delte meninger blant fagfolk om nakken bør immobiliseres eller støttes ved hjelp av myke eller stive nakkekrager.

De fleste er enige om at nøkkelen til gode langtidsutsikter er mobilisering av det skadde området. Det er viktig å holde seg aktiv og fortsette sine faste daglige aktiviteter så langt det er mulig.

Vanligvis er nakken i nærmest konstant bevegelse. Bare se på noen som står og diskuterer sammen! En person med nakkesmerter vil derimot prøve å holde nakken stille for å unngå smertefulle bevegelser. Dette fører til feil bruk av muskler, muskeltammer og kan lett føre inn i en ond sirkel som ender i kroniske smerter. En periode med smertestillende vil derfor være nyttig i den første perioden, men kan også være avhengighetsdannende, og bør følges nøye opp av legen din.

Hvordan går det med wiplash-pasientene?

Utsiktene til å bli bra etter en whiplash-skademekanisme er god. De aller fleste tilfellene blir bra av seg selv.

- Ca. halvparten er helt bra etter 3 måneder

- Ca. 70% er helt bra etter ett år.

- Av de resterende 30 % blir halvparten av dem bra gjennom behandling i løpet av det andre året.

- Ca 10% får langvarige kroniske plager. Dette kalles post-whiplash-syndromet.

Hva er post-whiplashsyndrom?

De plagene som er vanligst blir kroniske er:

- Nakke- og hodesmerter
- Konesentrasjonsproblemer
- Kroniske plager.

Risikoen for å få kroniske plager etter en nakkeslengskade er avhengige av blant annet:

- Farten på bilene. Jo større fart, desto større risiko for senkader. Dette er antakelig den viktigste faktoren når det gjelder risiko for å utvikle post-whiplashsyndrom.

- Kollisjonsvinkelen

- Hodeposisjon. Bøyd nakke eller hodet på skakke øker risikoen for skade.

- Kjønn: Kvinner blir oftere skadet enn menn.

- Oppmerksomhet. Dersom man har rukket å registrere hva som kommer til å skje rett før ulykken, forbereder man kroppen på smellet, og minsker bløtdels-skadene. En uoppmerksom passasjer vil derfor ha større risiko for senplager.

- Om man har hodestøtte eller ei. Uten hodestøtte får nakken større knekk bakover.

- Bruk av bilbelte. (bilbelter redder liv, men kan øke risikoen for nakkeskader ved påkjørsler bakfra.)

- Bevissthetstap øker risikoen for sen-skader.

- Tidligere sykehistorie. Tidligere plager i nakken øker risikoen for langvarige plager etter ulykken.

- Smertedebut etter ulykken. Generelt

tar symptomer som oppstår umiddelbart etter ulykken lengre tid å heles.

I tillegg økes risikoen for senskader dersom personen har klaget over synsforstyrrelser, angst, søvnproblemer.

Hvorfor føler så mange whiplash-pasienter seg avvist?

Når noen vil bløffe seg til en skade på film, er det alltid «whiplash». Hvorfor? Skadene er vanskelig å påvise og vanskelig å behandle. Men mange virkelige whiplash-pasienter kan gå rundt med invalidiserende smerter, og avskrives som hypokondrikere.

Og nettopp her ligger noe av det vanskelige med whiplash: I de aller fleste tilfellene finner man ikke noe galt på vanlige røntgen-bilder, CT-undersøkelser eller MR-undersøkelser. Det finnes ingen blodprøve som kan bekrefte pasientens smerter.

Vanskeligheter mht forskning

Den økende forekomsten, faglig usikkerhet og uenighet knyttet til utredningen av pasienter med slike skader, har vært bakgrunn for denne medisinske metodevurderingen. Uklarheten har omfattet både diagnostikk og behandling av pasientene, samt håndtering av mulige forsikrings- og erstatningsspørsmål.

Litteraturgjennomgangen har vist at svært få publikasjoner er kvalitativt gode nok til å danne en vitenskapelig basis for retningslinjer for undersøkelse og diagnostikk av personer som har vært utsatt for nakkesleng.

En av grunnene til at en slik årsakssammenheng ikke kan påvises, er at kroniske nakke- og hodesmerter er vanlige i den generelle befolkning.

hodepine, svimmelhet og balanseforstyrrelser, svikt i visse kognitive funksjo-

ner, samt psykiske plager. Norske og svenske data viser at opp mot 40% av de som får symptomer etter nakkesleng blir langtidsykemeldte eller uføretrygdede. Men dataene varierer og det er også holddepunkter for at en større andel av disse på lang sikt gjenvinner en del av arbeidsevnen.

Konklusjon.

* Hos 3-5% av alle personer som har vært utsatt for en nakkeslengskademekanisme etter et biluhell utvikler det seg symptomer på akutt nakkeslengskade innen tre dager

* De vanligste symptomene etter en slik skademekanisme (80% av de 3-5% som utvikler symptomer) er smerter og stivhet i nakken og hodepine.

* Det er ikke dokumentert noen årsakssammenheng mellom type eller grad av skade og spesifikke symptomer eller symptomkonstellasjoner.

* Et mindretall av pasientene (10% av de 3-5% som utvikler symptomer) utvikler kroniske plager som påvirker funksjonsnivået i betydelig grad.

* De kliniske karakteristika ved kroniske følgetilstander er usikre, de objektive funn er i liten grad spesifikke, og en har i liten grad vært i stand til å finne entydige patofysiologiske mekanismer til det «kroniske whiplash-syndrom».

* Det er heller ikke vitenskapelig dokumentert at kroniske plager etter nakkesleng er spesifikke eller har den mekaniske skaden som direkte årsak.

* Vi står derfor fortsatt med ufullstendige forklaringer på denne tilstanden, og behovet for videre forskning på området er åpenbart. Det er også nødvendig med økt innsikt i nakkens normalfysiologi og utvikling av kroniske smerter generelt.

8. oktober 2003 fylte pastor Melkior Klaussen 80 år. Jeg vil tro at de fleste av våre lesere kjenner vår kjære bror Klaussen

I en årrekke var han misjonær i Øst-Afrika -- avbrutt av opphold i Norge hvor han virket som forkynner, preseptor/husfar på TVS og som besøker av elever ved Norsk Bibelinstitutt.

Det var i november 1951 at han og hans hustru Elin reiste sjøveien til Sør-Afrika til Helderberg College. Her studerte han og arbeidet i fem år. -- Sjøreisen med den lille båten er et kapittel for seg selv.

Hans virksomhet i Afrika strekker seg over 18 år, iberegnet oppholdet på

Pastor Melkior Klaussen *80 år*

Helderberg College. En stor del av tiden virket han og hans hustru i det som tidligere hette Rhodesia, nå Zambia. Her hadde Klaussen mange til dels farlige oppgaver i områder mned problemer og et varmt, fuktig og usunt klima.

I Kopperbeltet i Zambia var det en stor utbrytergruppe av medlemmer. I flere år arbeidet pastor Klaussen sammen med en innfødt pastor fra hus til hus med det resultat at alle disse "viillfarne får" kom tilbake. En annen hendelse må også nevnes. I det nåværende Harare holdt bror Kalussen på å miste livet. Han hadde medansvar for et stort kirkebygg og skulle en dag ut og betale lønn til arbeiderne. Mens han satt i bilen ble han overfalt av en gruppe opprørere. Han ble steinet og

forfulgt da han kom seg ut og flyktet. Men han ble tatt igjen og ranet for pengene. Heldigvis ble han ikke alvorlig skadet, men var selvfølgelig gul og blå over det hele. I ettertid må det erkjennes at det var en beskyttende Gud som holdt sin hånd over vår bror. Klaussens siste arbeidsområde i Afrika var i Malavi.

Bror og Søster Klaussen bor for tiden i Strömstad i Sverige. Aktiv Pensjonstid ønsker begge to alt godt, med takk for tiden som er svunnet og for en helthjertet innsats for Herren. Må Herren signe dagene som måtte komme heretter med nåde og styrke.

De hjerteligste ønsker og gratulasjoner!

Gunnar Myrmo

Krondiamantbryllup

Av Irene og Johann Elisenberg

Sommeren 1937 ble det arrangert et ungdomsstevne for Danmark og Norge på Vejlefjord Højskole. En søt ung dame på 24 år, Esther Halvorsen fra Oslo, satte kursen mot Danmark. Esther kom fra en stor og aktiv adventistfamilie med mange venner, både i hjembyen og andre steder. Lite ante hun at denne turen til Danmark skulle komme til å bety en omveltning i hennes liv.

Vel ankommet til Vejlefjord ble hun stående og snakke med to danske damer da en meget talefør og elskverdig Dansker dukket opp. Han blandet seg øyeblikkelig i samtalen, men fikk snart overtalt de danske damene til å ta seg en spasertur på en lys sommeraften, noe de så lys i. Dermed kunne han ha den norske damen helt for seg selv! Den anledningen brukte han til fulle. Han snakket og snakket med talegaver som var en politiker verdig. Esther var overveldet over hans frimodighet, men hun skulle få mange anledninger under stevnet til å bli både forbauset og imponert over denne utholdende og ivrige dansker. Hun reiste hjem til Oslo for å bearbeide sine følelser overfor sitt nye bekjentskap, Henry Møllergaard!

Det ble ikke tid og anledning til stille ettertanke. Posten fra Danmark lot ikke vente på seg. Det kom mye post -- så mye at postbudet ikke strakk til. En dag fikk Esther melding om at det lå en pakke til henne på Tollboden. Spent og litt nervøs kommer hun til tollkontoret for å hente sin pakke. Hun får beskjed om å åpne den for tollinspeksjon. Det ble ingen toll å

betale, for pakken inneholdt en hel skoeske full av kjærlighetsbrev. Tollfunksjonæren moret seg kongelig!

Det ble vanskelig for urmaker Henry å skjønne sine plikter i butikken og på verkstedet. Han rakk knapt å reparere klokker, for tiden gikk med til å holde korrespondansen med Norge gående. Ett år etter deres første møte på Vejlefjord giftet de seg i Oslo. -- Og den 13. november 2003 feiret de krondiamantbryllup samme sted sammen med slekt og venner. Blant gjestene var de to brudepikene fra bryllupet i 1938. Aase og Berit.

Henry, hjemmehørende i Vendsyssel, Jylland, hadde han sin forretning i Brønderslev. Esther var utdannet modellsyerske og tok symaskinen med dit. Der sydde hun for byens damer i mange år mens hennes to døtre, Kirsten og Birthe, vokste opp. Etter 27 år i Brønderslev besluttet familien å flytte til Norge. De kom til Oslo vinteren 65/66 og fikk etter en stund en deilig generasjonsbolig som de deler med Kirsten og hennes familie.

Møllergaards har alltid hatt et åpent og gjestfritt hjem. I Brønderslev hadde de stadig venner fra Danmark og Norge på besøk, og det ble alltid dekket et festbord for gjestene enten de var invitert eller kom uventet. I Kongsvegen i Oslo er det likedan. Kirsten har arvet sin mors gjestfrihet, og utallige gjester fra fjern og nær har funnet et åpent hjem hos de to generasjonene og nytt godt av deres omsorg og varme.

I dag er Esther og Henry blitt henholds-

vis 90 og 92 år gamle. Esther har vært plaget av sykdom de siste årene, men har vist et ukuelig mot og en aldri sviktende interesse for menighetens ve og vel og hele storfamiliens mange venner. Om helsen ikke alltid har tillatt henne å komme i kirken når hun ønsket det, har hun og Henry hentet inspirasjon hjemme ved å lese sammen fra de kjære, kjente bøkene som har betydd så mye for dem gjennom mange år.

Forsiktig stiller vi spørsmålet til Esther: "Hva har betydd mest for dere gjennom det lange livet dere har fått leve?"

Esther svarer kontant: "Jesus Kristus og menigheten. Vi har sett Guds ledelse hele veien. Vi kunne gi mange, mange eksempler på hvordan Gud har grepet inn og lagt tingene til rette for oss. Menigheten har betydd alt og gjør det fremdeles. Vi elsker menigheten."

Og så tilføyer hun: "Jeg takker også Gud for min familie. Jeg elsker mine døtre og mine to svigersønner, Reidar og Bo. Og så har jeg tre barnebarn og to oldebarn!"

To ganger hver dag snakker Esther med sin datter Birte som bor i Danmark og som ofte kommer på besøk til mor og far.

Til festen 13. november kom også en bitte liten gjest fra Danmark, oldebarnet Loelle, Anettes lille tulle, som skulle hilse på sin oldemor og oldefar for første gang! Vi tipper at hun ble midtpunktet i familien under festen -- eller kanskje hun måtte dele oppmerksomheten med familiens eldste medlem, oldemors søster Margit Halvorsen, som for lengst har passert de 100!

Vi gratulerer Esther og Henry med deres 65 års bryllupsdag og ønsker dem en god og givende livsaften!

Pensjonist-treff på Sommerfryd

Av Rolf H. Kvinge

En vakker høstdag, nærmere bestemt fredag den 26. september, kjørte en gruppe pensjonister fra Tromsø til pensjonist-treff på Sommerfryd. Fjellene hadde allerede fått det hvite "melislaget" av snø på toppene. Balsfjorden lå speilblank, men høstfargene var nok ved å blekne og vi merket at vinteren var i anmarsj. Med i minibussen var Marita og Hagen Lykseth, spesielt innbudt og gamle kjenninger fra den første tiden da Adventistsamfunnets sommerleir i Nord-Norge var under oppbygging. Ellers var Mary Hansen, Oddmar og Sigrun Jacobsen, og Gerd Mæland med. Vel fremme møtte vi gamle kjente som Tor Danielsen, Harald og Hjarterud Hansen, Jorunn Gåsland og Vidar Jacobsen fra Bø. Fra Melbu kom Thordis og Erling Nielsen. Fra Steigen kom Lilly og Øystein Wiik. Og så husker vi kanskje spesielt den smilende Klara Thomassen og Eddy Wilhelmsen fra Ramfjorden. På sabbaten kom Sverre Skoglund, Kima Holtermann, Signe Didriksen og Solveig Vikestad fra Senja.

Sommerfryd har fått en ny hovedbygning, samtidig som flere av hyttene er renoveret og satt i god stand. Fasilitetene er blitt langt bedre enn de var tidligere, og da vi så ble ønsket velkommen av et smilende vertskap, Gerd og Willy Hugstmyr, var stemningen av aller beste merke.

Hvorfor en slik samling? Ut fra Oslo har man gjennom en rekke år hatt en pensjonistforening som regelmessig og flere ganger i året har samlet eldre misjons-

abeidere og andre fra Østlandsområdet. Noen har også kommet fra Vestlandet. Både i Bergen og Stavanger har man hatt egne opplegg. Det har man i dag også i Trondheim. Disse samlingene har hatt en fin oppslutning og det har vært godt å møte "godt voksne" trosfeller. Fellesskapet i sang, bønn, rundt Bibelboken og i samtale har vært stimulerende og berikende. Pensjonistene i Nord-Norge har savnet denne muligheten. Det har vært noen samlinger, men noe mer sporadisk. Det er derfor prisverdig at man fra Nordnorsk distrikts side nå har tatt et initiativ for å skape samlinger mer regelmessig også for de eldre i denne landsdelen. Fellesskap og kontakt betyr mye i vår tid, og samlingen på Sommerfryd er nok bare begynnelsen til forhåpentlig en rekke slike treff i fremtiden.

Undertegnede var innbudt som gjestetaler. Gjennom fire møter prøvde vi å slå til lyd for de verdier menigheten eier i evangeliet, håpet om frelse og forsoning som Jesus gir til alle som i tro søker hans nåde og tilgivelse. Naturlig nok kom også adventhåpet og troen på Jesu gjenkomst i fokus. I tidligere tider var dette selve nerven i forkynnelsen når menigheten møtte til åndelig oppbyggelse. I en tid når profetiene tydelig går i oppfyllelse og forholdene ute i Europa og resten av verden koker av stridigheter, vold og umoral, må det salige håp få sin plass blant oss. Å få møte Frelseren når han kommer i sin herlighet, er et tema vi alltid setter pris på å

høre. Tenk hvor utrolig det vil bli når Gud får gi sine barn en fullkommen tilværelse uten noen innblanding av Satan og hans onde medarbeidere. Det var godt å få tale til denne forsamlingen. Kanskje ble det vel mye Kvinge-opplegg når undertegnede også måtte være pianist, men i mangel av noe bedre gjorde vi så godt vi kunne.

Et høydepunkt under samlingen var lørdagskvelden da vi mimret om gamle dager på Sommerfryd. Her hadde både Marita og Hagen sammen med Gerd Hugstmyr kvelden i sine hule hender. De kom med den ene spennende historien etter den andre. Primitiv innkvartering og regnvær med mye overflatevann ga ikke

alltid det enkleste opplegget når jenter, gutter og eldre ungdommer fikk oppleve sommeridyll ved Rossfjorden. Og arrangørene hadde mang en hard tørn, ikke minst å fylle magene til stadig sultne deltakere. Den gangen var disiplinen for de to kjønn kanskje også strengere enn det som forekommer i dag. Predikantene, som selv på leir stilte i hvit skjorte og sort

slips, hadde man respekt for. Man glemmer heller ikke dåpsbegivenhetene som ble stevnenes spesielle opplevelse. Ikke alltid var sjøtemperaturen noe å skryte av. Men hvem tenkte på det når man hadde bestemt seg for å slutte den gode samvittighets-pakten med Jesus Kristus. Åndelig sett ble det alltid et varm og gripende innslag i sammenkomstene. -- Timene gikk hurtig denne kvelden i salongen rundt en ny peis med knitrende ild og god varme. Gammeldags god bløtkake og sjokolade satte ekstra spiss på stunden.

Vi fikk forresten deilig mat under hele treffet. En ung kokk fra Tromsø, Frank Holte og gode hjelpere, Einar og Rolf Ivar Vikestad, ga oss alt vi hadde behov for. Praten rundt bordene gikk livlig, og for oss alle var det godt å møtes igjen. Vi som fikk være med takker vertskapet og ledelsen for Nordnorsk distrikt for innbydelsen og muligheten til å komme sammen. Vi håper at det kommer nye slike anledninger til å møtes og glede seg over Guds Ord og godt fellesskap.

VEDTEKTER FOR

SDA-ARBEIDERES PENSJONISTFORENING

1. NAVN:

Foreningens navn skal være: "SDA-arbeideres Pensjonistforening".

2. FORMÅL:

Foreningens formål er:

a. å stille medlemmenes ressurser til rådighet for Adventistsamfunnet. Med dette menes i første rekke medlemmenes vilje og innsatsevne.

b. å arrangere sosiale samvær.

c. å arrangere turer og kongresser.

d. å vise interesse for medlemmene og holde kontakt med dem, blant annet gjennom et medlemsblad.

3. OMRÅDE:

Foreningens medlemsområde er hele Norge.

4. TILHØRIGHET:

Foreningen skal være en frivillig interesse-organisasjon nøyte tilknyt-

tet Adventistsamfunnet, og dens virksomhet skjer i harmoni med samfunnets prinsipper og retningslinjer. Den skal også ha tilhørighet til Adventistsamfunnets pensjonistforeninger internasjonalt.

5. MEDLEMSSKAP:

Følgende kan være medlemmer i foreningen fra begynnelsen av det år de fyller 67 år:

a. Alle som står på Adventistsamfunnets pensjonslister.

b. Samfunnsarbeidere som er førtidspensjonert.

c. Pensjonsberettigede samfunnsarbeidere som ennå ikke har tatt ut sin pensjon.

d. Adventister som har arbeidet fem år eller mer i samfunnets tjeneste, men som har sin pensjon fra andre kilder.

e. Ektefeller til disse samfunnsarbeidere, uansett alder.

Alle som kommer inn under nevnte kategorier, og som ønsker medlemskap, søker dette gjennom foreningens styre, samt betaler sin årlige medlemskontingent, som for tiden er kr. 100,- pr. person.

6. FORENINGENS STYRE:

Styret skal bestå av ni personer: En formann, en nestformann, en sekretær, en kasserer, en redaktør og fire styremedlemmer. Styret sammensettes med fem personer fra predikantavdelingen og fire personer fra institusjonsarbeidernes pensjonister. Ved eventuelt permanent eller langvarig forfall mellom generalforsamlinger konstituerer styret seg selv.

7. GENERALFORSAMLING:

Holdes hvert annet år på den tid og det sted styret fastsetter. Det innkalles skriftlig med minst en måneds varsel. Alle medlemmer har møte-rett og stemmerett. Generalforsamlingen velger styre for kommende periode. En valgkomite på fem medlemmer nedsettes på generalforsamlingen. Styret sammen med tre personer valgt ved generalforsamlingen kommer mer forslag til valgkomite. Valg av embetsmenn avgjøres ved simpelt flertall. Blanke stemmer teller ikke. Vedtektsendringer foreslått av styret avgjøres

ved to tredjedels flertall av avgitte stemmer.

8. ØKONOMI:

Kassereren forvalter foreningens penger og dekker de prosjekter styret har sett forsvarlig å investere i. Kassereren avlegger regnskapsrapport til styret på oppfordring, og ved hver generalforsamling.

9. REVISJON:

Det velges en revisor som arbeider etter Adventistsamfunnets retningslinjer.

10. OPPLØSNING:

Ved foreningens eventuelle oppløsning tilfaller foreningens midler og verdier Østnorsk Distrikt av Adventistsamfunnet i Norge.

Disse vedtektene er enstemmig vedtatt på foreningens første generalforsamling 11. mars 1990.

Med én endring, vedtatt på ekstraordinær generalforsamling 30. september 1990.

Med nye endringer vedtatt på generalforsamlinger 6. oktober 1991 og 20. oktober 2002.

Ana og Fernando Stahl

Utraditionelle missionærer

Fortsættelse fra forrige nummer

Nu overtog Ana også ledelsen af skolen. Behovet for skoler var så stort, at de snart skød op som paddehatte. Det er rigtigt, at der kun blev undervist i læsning, skrivning og regning, men - som der står i beretningerne: "Det var nok til at sætte indianerne i stand til at læse Guds Ord og at undgå at blive snydt på markedet."

I aymara-indianernes og senere i quechua-indianernes klinikker og mudderhytter satte Ana og Fernando knogler sammen, behandlede patienter med feber, trak tænder ud, punkterede bylder, amputerede lemmer og tog imod babyer. Både de indfødte og Stahls børn hjalp til. Frenita på 15 vaskede og plejede børnene, mens Wallace legede med indianerbørnene. Han lærte det nye sprog hurtigst og kunne fra lille ofte bruges som tolk. De indfødte bad ham indtrængende om at undervise, allerede da han var 12 år. På missionsmarken blev det anset for ganske naturligt, at børnene hjalp til. I hjemlandet må det være blevet betragtet som børnearbejde. Derfor blev det for det meste ikke nævnt. Man omtalte heller ikke hustruernes ofte professionelle tjeneste. Der blev kun udbetalt løn til familiens overhoved.

Stor modstand

Arbejdets hurtige fremgang var enestående, især når man ser på den store modstand, som Ana og Fernando mødte. Den

voldsomme opposition kom især fra den katolske gejstlighed og de store godsejere, der drog fordel af deres indianske arbejders uvidenhed og udnyttede dem som slaver. De katolske præsters opposition nåede et højdepunkt i 1913. Da ledede biskop Monsignor Valentin Ampuero personligt 200 mænd til hest til høvdingens og missionærernes landområde. Da lederne ikke var hjemme, fængslede de høvdingens 11-årige søn, ødelagde familien Stahls møbler, bøger, ja selv medicinen i klinikken. Adventisterne blev forbandet, fordi de ikke deltog i de katolske fester. Alle blev tvunget til at kysse biskoppens hånd. I mellemtiden var høvdingen nået frem. Politiet bandt ham og syv andre mænd. De blev uden overtøj sat på en 30 km lang tvangsmarch. Heldigvis forsvarede landets presse Ana og Fernando og deres nyvundne medlemmer, så de efter en tid blev løsladt.

Det var især den sidstnævnte begivenhed, der førte til, at der blev indført religionsfrihed i Peru den 20. oktober 1915. Det tog dog tid, før lovens bogstav blev praktiseret. Kun et år senere, i 1916, da ægteparret var i færd med at indvie en ny skole, blev de angrebet igen og undslap kun lige med livet i behold, men 50 landsbybeboere, som de var gæster hos, blev slået, sat i gabestok og puttet i fængsel. I 1920 blev medlemmerne flere steder slået ihjel og skolerne nedbrændt.

Resultater i Ana og Fernandos levetid

Da regeringen sendte en kommission til de ødelagte områder for at undersøge det skete, skrev lederen af ministeriet for udvikling bl.a.: "Hvilket smukt syn mødte os ikke kun et par dage efter vores ankomst til Pune. Vi så næsten 2000 indianske evangelister fra Plateriaregionen, som i korrekt militær formation og ledet af to orkestre paraderede forbi kommissionen. Kun få dage efter, da kommissionen ankom til Azangaro, blev den budt velkommen af 8000 medlemmer, som også var stillet op i militær formation."

Denne demonstration må nok karakteriseres som et klimaks for Ana og Fernando og som et resultat af deres arbejde rundt om Titicacasøen. Pladsen tillader ikke at nævne de sygdomme, som de selv og de øvrige missionærer måtte stå igennem. Strabadserne var uendelige. De drog ud på trættende ture i regn og kulde i bjergene, når der blev sendt bud. Da Fernando engang blev kaldt til fjerne steder, hvor der var mulighed for at oprette nye missionsstationer, skrev han: "Min kone blev efterladt alene med vores trofaste indianerdreng, Luciano. Hun skulle passe missionsstationen, tage vare på de syge, holde to sabbatsmøder og fortsætte arbejdet i den store dagskole."

Deres indsats er en fortsat inspiration

Adventisterne oprettede 200 skoler rundt om Titicacasøen, lige fra beskedne landsbyskoler til store kostskoler. I 1911 var der indmeldt 2000 elever i 19 skoler, i 1924 4000 elever i 80 skoler og i 1947 7000 elever i 109 skoler. Selv om Fernando og Ana på grund af sygdom var rejst hjem i 1939 efter 29 års arbejde,

kunne de sammen glæde sig over rapporterne fra deres tidligere medarbejdere og nye missionærer i deres arbejdsfelt. Fernando døde i 1950 og Ana i 1968.

De erfarede dog ikke forskerne i historie, antropologi, sociologi, teologi, etnografi, lederskab og missiologi fra universiteter i Nordamerika, Sydamerika og Europa, foruden digtere og politikere, der strømmede til deres tidligere arbejdsfelt. De oplevede ikke oprettelsen af "The Stahl Center for World Service" på La Sierra Universitet, hvor de studerende kan deltage i mange slags studier og missionsarbejde i USA og resten af verden. Mange unge og ældre deltager i de op til to studierejser til højlandet i Peru, hvor de blandt andet bliver fotograferet ved statuen af Fernando. Selv Ana oplevede ikke, at Clinica Stahl er blevet et centralt sygehus. Tilføjes af en moderne udstyret klinik i 1974 til 750.000 \$ blev hovedsageligt finansieret af "The German Evangelical Agency for Development."

Ana og Fernandos inspirerende livsværk kan måske bedst karakteriseres, som det bliver af Dan Hazen, professor i latinamerikanske forhold ved Yale University. "Missionærerne kombinerede appeller for individuel frelse med et omfangsrigt program, som indbefattede lægebehandling, uddannelse og økonomi for alle".

Litteraturliste

Hansen, W. Wilstrup. "Eventyrlige Oplevelser blandt Indianerne i Sydamerika". HASDA

Seventh-Day Adventist Encyclopedia". Review and Harald 1976. Schwarz, R.W. "Light Bearers to the Remnant". Pacific Press Publishing Assn. 1979.

Stahl, F. A. "In The Land of the Incas". Pacific Press Publishing Assn. 1920.

Teel, Charles. "The Radical Roots og Peruvian Adventism". Reprint from Spectrum, Volume 2, Number 1, December 1990.

Teel, Charles. "Mission Stories and the Adventist Future, Fernando and Ana Stahl as a Case Study". ADVENTIST EDUCATION, December 1990 - January 1991.

The Stahl Center for World Service", La Sierra University, Riverside, CA 92515, USA.

Gudstjeneste og kirkestil

Hvor kommer jeg ind?

Af Børge Schantz

En ven af Danmark, bosiddende på den anden side af Atlanterhavet, har anbefalet ADVENTNYT som et af de bedst redigerede unionsblade i verden.

Vedkommende har adgang til lignende tidsskrifter på forskellige sprog, og taler derfor ud fra erfaring. Som både læser og (måske for) hyppig skribent i ADVENTNYT må jeg give ham ret. Det er altid med stor interesse, man ved månedens afslutning modtager bladet.

En af de ting, som jeg finder speciel forfriskende ved ADVENTNYT er redaktørens åbenhed ved at tage fat på emner, som kan være kontroversielle og måske ikke lige populære i alle hjem, ja endda hos ledere i samfundet.

ADVENTNYT for maj 2003 er et godt eksempel på denne befriende tendens til objektivitet. Artikler og læserbreve i bladet har direkte eller inddirekte relationer til de eksperimenter forskellige steder i unionen -- med Café Kirken i København som flagskib -- der efterhånden har stået på i flere (måske for mange) år med til blandt andet at finde frem til en gudstjenesteform, der kan tiltrække kirkefjerne folk, og samtidig hjælpe til med at holde fast på de segmenter af vore egne unge, som måske med gode grunde kunne insistere på, at deres åndelige behov og specielle forventninger for variationer ikke tilfredsstilles.

Og disse indlæg i ADVENTNYT giver mig en undskyldning for at skrive denne

artikel, jeg gennem længere tid har brygget på.

Identitetskrise i politiske partier, kirkesamfund og "sidste menighed".

I et læserbrev tales der om en Identitetkrise. Brevskriveren berører ganske afgjort punkter, som skal få vi lidt ældre til at standse og tænke os om.

Dog er sammenligningen med den krise et socialistisk politisk parti erfarer ikke ligefrem, det vi kan bruge, som et advarende eksempel. I politik vil partierne miste en del af deres eksistensberettigelse, når de programmer de kæmpede for er blevet realiteter. I spørgsmålene om social velfærd, ligeløn etc, må vi vel i Danmark indrømme, at vi er kommet længere end de fleste lande. Takken for dette resultat skal gå til arbejderbevægelser og socialistiske partier. Dog er det naturligt, at de ikke længere har den store slagkraft. Deres oprindelige mål er til en vis grad blevet opnået.

Blandt kristne traditioner der har oplevet noget lignende, kan nævnes Frelsens Hær. For over 100 år siden var de på scenen med et overbevisende, socialt, lokalt, kristent program for de mange forsømte og udskudte. Gennem årene har de været en stor velsignelse i verdens slumkvartaler. Idag er deres aktiviteter noget aftagende, selvom der dog stadig findes folk i vore lande, der behøver netop den form for assistance, de har at tilbyde. En af

grundene er den, at det offentlige har overtaget mange af de opgaver Frelsens Hær var optaget med. Hæren har til en vis grad arbejdet sig selv ud af deres oprindelige eksistensberettigelse. Officerer, som jeg har talt med er glade og taknemmelige for det, idet de mener, at de var med til at drage opmærksomheden og industrinationernes dårlige samvittighed hen på det 19. og 20. århundredes social problemer.

Som en Adventbevægelse har vi imidlertid et specielt budskab at forkynde for alle på jorden indtil Kristi genkomst. I Adventistsamfundet eksistensberettigelse ligger der den forståelse, at vort primære mål ikke er den store, men den sande vækst. Vi er her for at bringe et advarselsbudskab til sådanne, som søger bibelske sandheder. Gud vejer, han tæller ikke!

Ved et prædikantstævne i et af vore nabolande for en del år siden, blev missionsarbejderne af en af divisionens ledere -- i ret stærke vendinger -- bebrejdet for den mangel på fremgang menighederne i den pågældende union havde haft. En ældre prædikant i forsamlingen, som følte han efter bedste evne havde gjort sin

pligt, tog ordet, og gjorde opmærksom på, at Gud tæller ikke, Han vejer.

Dog er Guds plan og menighedens ønske og mål at advare så mange som mulig om de bibelske Absolutter (og blandt dem, Adventbudskabet). Gud kaldte vore pionerer til denne opgave, og med dette formål er menigheder etableret over det meste af verdenen.

I læserbrevet nævnes det at "kirken har bevæget sig længere og længere væk fra den 'alverden' vi så gerne vil have i tale", med det resultat, at vi ikke har mulighed for at forkynde budskabet.

Det var en stor mundfuld. Da brevskrivaren blev født var der knap 1 million SDA'er i "alverdenen". Idag er der over 13 millioner. Så generelt kan vi -- med ydmyghed og uden en ubibelsk triumfering -- rapportere, at vi i det mindste har fået en del af "alverden" i tale. Der er vel meget få samfund, der har kunnet 13-doble deres medlemsantal på 50 år. Og som danske adventister har vi også del i, og kan glæde os over, denne fremgang. Vi tilhører jo ikke en national, men en verdenskirke. *Fortsættes i næste nummer.*

Aktiv Pensjonstid

Organ for SDA-arbejderes Pensjonistforening

Redaktør: Øivind Gjertsen
Erling Skjalgsøns gt. 20B. 0267 Oslo
Telefon 22 44 13 80
E-post: øivind@gjertsen.com

Gaver sendes til kassererens adresse.

Korrespondent i Danmark:
Birthe Bayer, Tranevej 11,
DK-8721 Daugård
Telefon 75 89 61 95

Ekspedition og kasserer i Danmark:
Gerda Møller, Hvidovrevej 329B, 3.mf.,
2650 Hvidovre. Tlf. 36 78 06 80

SDA-arbejderes pensjonistforening i Norge
Akersgata 74, 0180 Oslo

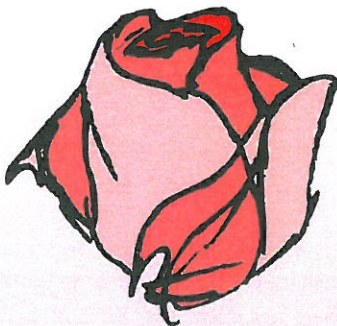
Formann: Kåre Kaspersen
Heia, Rakkestad. Tlf.: 69 22 34 22

Sekretær: Jakob Rask Arnesen
Larsbråtvn. 139, 0674 Oslo. Tlf.: 22 32 44 09

Kasserer: Edith Nordvåg
Furubergvn. 111B, 2315 Hamar. Tlf.: 62 52 55 96

Postgirokonto: 0530 2085678

Nestekjærlighet

*Hvor ble det av, lyset vi ville tenne?
Lyste det opp på mørke sted?
Eller ble det slik, kan hende
at ingen det lyset fikk se ...
Prøvde vi kanskje, noen gang,
å vende sorgen om til glede?
Eller hadde vi en indre trang,
til å skape lykke, der det før var vrede?*

*Hjalp vi noen i ytterste nød,
tok vi tid til å høre?
Maktet vi tenne en liten glød,
der det før var fortvilelse om å gjøre?
Besøker vi dem som i ensomhet,
bare til stillheten lytter?
Eller er det til vår selvgodhet
det hele, ja det hele seg knytter?*

*Tørket vi tårer fra våte kinn?
Strødde vi roser der vi gikk?
Gav vi trøst til sorgfylt sinn?
Var smilet vennlig, som vår neste fikk?
Gav vi et håndtrykk, der det trengtes mest,
som kunne varme, gi glede og fred?
Eller må vi erkjenne, med ynkelig gest,
at lyset vi tente, bak skjeppe brant ned ...*

*Ennå har vi en smule tid,
til å gjøre hva vi ikke gjorde.
La oss bruke den med flid -,
bruke tiden, før den blir borte.
Talentet har vi fått, for å bruke det, -
at det haster vet vi meget vel -.
Må vi lære av Hans uendelige kjærlighet,
må vi lære, før det plutselig er ---kveld ...*

Edith Røst, Bergen sendte oss dette diktet. Forfatterinnen, Evelyn Hougom, bor også i Bergen og har tilhørt menigheten gjennom mange år. Hun er glad i å skrive dikt og leser dem gjerne opp i menighetssammenheng.